

Arxiu de Poblet.
Arxiu Eduard Toda i Güell

Gener Gonzalvo i Bou

• Arxiu de Poblet.

• Arxiu Eduard Toda i Güell

• Gener Gonzalvo i Bou

Eduard Toda i Güell (Reus 1855 – Poblet 1941), diplomàtic, mecenes, bibliòfil, restaurador de llibres, acadèmic i home de lletres, fou l'encarregat, a partir de 1931, de portar a terme, com a president del Patronat de Poblet, la restauració del monestir de la Conca de Barberà, amb la qual cosa complia el somni de joventut, compartit amb Antoni Gaudí i Josep Ribera.

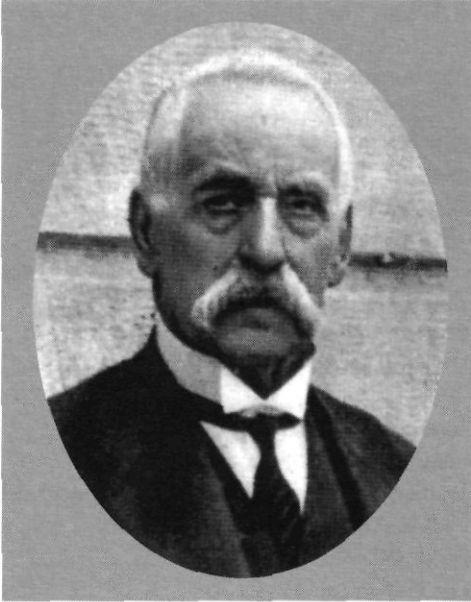
Presentem aquí el que resta del seu arxiu personal, que llegà a Poblet en morir-hi el 1941. Creiem que fou un error la decisió del Patronat de Poblet, un cop traspassat Toda, de donar part del seu arxiu personal al seu fill, D. Eduard Toda Valcárcel, car aquesta decisió féu que es dividís el fons todia. La part donada als descendents ha estat localitzada recentment a la seu de la Biblioteca de CSIC de Madrid, d'on esperem la generositat necessària per a reintegrar tot el fons Toda a Poblet.

El material que presentem i descrivim aquí, correspon a l'Armari VI de l'Arxiu Toda conservat a Poblet. Cal dir que, pel que fa a la correspondència, hem localitzat a Madrid les cartes rebudes per Toda, curosament classificades i relligades per ell mateix, amb l'escut d'Escornalbou al llom. Aquest fons epistolar arriba fins a la data de 1900. En canvi, a Poblet hem trobat escadusseres mostres de la correspondència posterior a aquesta data, que devia ésser molt abundosa, atesos els nombrosos amics i coneguts de Toda i la seva —ja ho sabem— sistematització a l'hora de guardar els seus papers. Fet el comentari a l'amic Jaume Massó, estret col·laborador en l'estudi de la figura de Toda i bon coneixedor del període de la guerra civil de 1936-1939, m'ha apuntat que, de ben segur, el mateix Toda, que era comissari de la Generalitat per a la preservació de Poblet, veient l'arribada de les tropes franquistes a Poblet, devia destruir aquesta part d'epistolari, per por de les represàlies. Quina llàstima!

Eduard Toda. Manuscrits. Armari VI

1. "La Davallada de Poblet", vol. I, 150 ff., cal. 16.
2. "La Davallada de Poblet", vol. II, 157 ff., cal. 17.
3. Notes sobre un llibre de la biblioteca de Pere Antoni d'Aragó venut a Londres, cal. 1.
4. Notes sobre l'abat Caixal de Poblet (1526), cal. 1.
5. Notes sobre el paper xinès, la seva qualitat, i d'altres menes de paper, cal. 1.
6. Manuscrit titulat "Priorat de Sant Vicenç de la Roqueta", cal. 1.

7. Consagració de la capella de Sant Jordi de Poblet (manuscrit amb data 23 de juny de 1885), cal. 2.
8. Notes sobre l'abat de Poblet Berenguer de Castellots (1246-1253), cal. 2.
9. Notes sobre l'abat de Poblet Ramon de Cervera (1224-1229), cal. 2.
10. Notes sobre l'abat de Poblet Arnau de Filella (1215-1220), cal. 2.
11. Notes sobre l'abat de Poblet Arnau d'Amalrich, cal. 2.
12. Notes sobre fundacions de Misses (segle XVIII), cal. 2.
13. Manuscrit de l'article d'E. Toda "Lo Sagrari de Poblet" (publicat a *La Veu del Camp*, de Reus, el 5 d'abril de 1885), cal. 3.
14. Notes sobre el sepulcre del rei D. Jaume I a Poblet, cal. 3.
15. "Processos de Poblet del Arxiu del Reyat Patrimoni de Barcelona", 4 ff., cal. 3.
16. Manuscrit sobre el Priorat de les Franqueses, 2 ff., cal. 4.
17. Manuscrit sobre "Parlaments de Sicília", 5 ff., cal. 4.
18. Notes d'E. Toda sobre Joana d'Empúries (inclosa la transcripció del seu testament, conservat a l'ACA), 8 ff., cal. 4.
19. Notes sobre els Parlaments de Nàpols, cal. 5.
20. Notes sobre l'abat Beltri de Poblet, cal. 5.
21. Notes sobre la Granja de Doldellops, cal. 5.
22. Notes sobre "El Tresor de Poblet", cal. 5.
23. Notes sobre el priorat pobletà del Tallat, cal. 5.
24. Manuscrit "Libros que existían en las bibliotecas de Poblet", s.d. [s. XIX], 30 ff., cal. 6.
25. Mapa "Las Baronías de Poblet", s.d., cal. 6.
26. Mapa "La Baronia de l'Abadiat", s.d., cal. 6.
27. Mapa de "La Baronia de les Garrigues", s.d., cal. 6.
28. Mapa de "La Baronia d'Algerri", s.d., cal. 6.
29. Dibuix policromat sobre les rajoles del terra de la biblioteca de D. Pere Antoni d'Aragó (segle XVII), cal. 7.
30. Notes d'E. Toda sobre la fàbrica d'aiguardents de Poblet al segle XVIII, cal. 7.
31. Còpia policromada del plànol general del monestir de Poblet, fet per Eduard Toda (any 1870), cal. 7.
32. Notes sobre el Tresor de Poblet, cal. 8.
33. Obra inèdita d'E. Toda "Capítols sobre'l Tresor de Poblet per Eduard Toda"; 20 quartilles manuscrites, cal. 9.
34. Notes manuscrites d'E. Toda sobre "Santo Domingo de la Calzada", 16 quartilles manuscrites, cal. 9.
35. 25 reproduccions, en fototípia de J. Thomas, del retrat d'Eduard Toda realitzat al carbó pel pintor Ramon Casas, cal. 10.
36. Manuscrit d'E. Toda "Els fossars de Poblet", 11 quartilles manuscrites, cal. 11.

Retrat d'Eduard Toda i Güell.

37. Notes mecanoscrites sobre l'inventari de béns del monestir de Poblet de l'any 1811, cal. 11.
38. Manuscrit d'E. Toda, "Monedas de la China hasta empezar la dinastía Sung", 53 pàgs., cal. 12.
39. Manuscrit d'E. Toda, "Apuntes para la formación de la colección de monedas chinas", 183 pàgs., cal. 12.
40. Notes sobre la història de la Xina per E. Toda, cal. 12.
41. Factures de mobles comprats a Madrid per Eduard Toda com a president del Patronat de Poblet (1932-1933), cal. 13.
42. "Lo cementiri de Gènova", cal. 13.
43. "Memnon a Tebas", cal. 13.
44. "Un campament a Memphis", cal. 13.
45. "Las piràmides al sigle XII", cal. 13.
46. "Lo Kisweh", cal. 14.
47. "L'Ashirra", cal. 14.
48. "Recorts de la China. Las planas de Ka-Shim", cal. 14.
49. "Inscripcions en la mesquita del sultà Hassam", cal. 14.
50. "Las bodas de Éramuy", cal. 15.
51. "Los portugueses a Xina", cal. 15.
52. "Macao. Recorts de viatge", cal. 15.
53. Notes d'E. Toda sobre l'abat de Poblet Vicenç Ferrer (1393-1404), cal. 18.

54. Notes d'E. Toda sobre l'abat de Poblet Guillem d'Estanyol (1288-1297), cal. 18.
55. Text mecanografiat titulat "Proyecto de Restauración y Agrupación de sus fondos dispersos" [de l'antic Arxiu del monestir de Poblet], dirigit al director general de Belles Arts de Madrid (30 de maig de 1928), cal. 18.
56. Manuscrit d'E. Toda: "Monasterio de Poblet. Relación de los objetos recogidos entre las ruinas", s.d., cal. 18.
57. Manuscrit d'E. Toda "Poblet. Su restauración", 22 quartilles, [1870]. S'acompanya d'una còpia de l'escut de l'abat Cuyàs de Poblet, realitzat per Antoni Gaudí, basant-se en el publicat en el segle XVIII en la "Historia de el Real Monasterio de Poblet" del P. Jaume Finestres., cal. 19.
58. Obra manuscrita inèdita d'E. Toda: "Apuntes para ser utilizados en la proyectada Historia de Poblet, reunidos aquí en 1940", vol. en octaua, relligat en mitja pell, cal. 20.
59. Mecanografiat titulat "Relació o informació sobre lo plet de porcions de pa i vi, y demás diferències, que entre lo Sr. Abat i Monjos y demás porcionistas de Poblet, estan actualment vertint avuy al primer juny 1718", 97 quartilles, cal. 21.

Eduard Toda. Manuscrits. Volums. Prestatgeria II de la sala II de l'AP

60. E. Toda: "Manuscrits. Extrem Orient. Numismàtica", vol I. Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Estudis i reproduccions de la moneda xinesa, sense foliar.
61. E. Toda: "Manuscrits. Extrem Orient. Numismàtica", vol. II. Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Estudis i reproduccions de la moneda xinesa, sense foliar.
62. E. Toda: "Recull de manuscrits originals de l'Arxiu de Poblet". Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Notes sobre l'Arxiu i els arxivers pobletans. També conté, entre d'altres, "Índexs de documents monacals, quasi tots de Poblet, que degueren passar per la Biblioteca Provincial de Tarragona vers l'any 1850" i "Documents de Poblet segons los Índexs de l'Arxiu de la Corona d'Aragó".
63. Manuscrit "Notes preses al Archiu Historic Nacional [de Madrid] en 1928 per Eduard Toda".
64. Manuscrit d'E. Toda: "Arxiu de la Corona d'Aragó. 1918. Arxiu de Poblet, nomenat Fons Hurtebise".
65. Recull d'impresos titulat "Documentos de Poblet en la Biblioteca Museo Balaguer [Vilanova i la Geltrú]".
66. Volum "E. Toda. Manuscrits. Història. Privilegis". Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Es tracta de còpies ma-

nuscrites de documents de Poblet, procedents de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i de l'Arxiu d'Hisenda de Tarragona.

67. Volum "E. Toda. Manuscrits. Registres Notarials". Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Còpia de documents pobletans referits a la secretaria i assumptes tractats directament pels abats de Poblet, del període de 1690-1730. Notes extretes del ms. 4 de la Biblioteca Provincial de Tarragona, 291 ff. [manquen els primers 45 ff.].
68. Volum "E. Toda. Manuscrits. Biblioteca. Col·lecció Literària". Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Conté els treballs "Biblioteques de Poblet", "Inventari de la Biblioteca de Poblet", i notes sobre llibres de Poblet, de la Biblioteca de Pere Antoni d'Aragó, i de llibres de Poblet a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i a la Biblioteca Provincial de Tarragona, s.f.
69. Volum "E. Toda. Sardènia. General", vol. I. Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Notes històriques sardes i de l'Alguer, s.f.
70. Volum "E. Toda. Sardènia General", vol. II. Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Notes històriques sardes i de l'Alguer, s.f.
71. Volum "E. Toda. Sardènia. Arxius". Gran foli, relligat amb pell vermella, amb l'escut d'Escornalbou. Notes extretes dels arxius de Càller, de l'Alguer i de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Conté documentació original.

Eduard Toda. Manuscrits. Plecs solts. Prestatgeria II de la sala II de l'AP

1. Plec de llista de monjos de Poblet, escrit manuscrit de Toda, mida foli, s.f.
2. Plec titulat "Exclaustrats de Poblet".
3. Altres fulls solts, extrets de volums antigament relligats, amb lletra manuscrita d'Eduard Toda:
  - 3.1 Priorat de Sant Vicenç de València (segle xv).
  - 3.2 El Bosc de Poblet (1820).
  - 3.3 Escarp.
  - 3.4 Valldaura.
  - 3.5 Fra Guillem, monjo de Poblet, arquebisbe de Càller (1341).
  - 3.6 L'Abat Trilla.
  - 3.7 Relíquies de Poblet (1565).
  - 3.8 L'Esplugu de Francolí.
  - 3.9 El Vilosell (segle xviii).
  - 3.10 Molins de Balaguer (1632).

- 3.11 Notes sobre Arnau de Preixens (1254-1267).
- 3.12 Fra Pere Marginet.
- 3.13 Censals de Lluís Ramon Folc de Cardona (segle XVII).
- 3.14 Priorat de Berga.
- 3.15 Comptes de Verdú (1664).
- 3.16 Mines de Poblet (segle XIX).
- 3.17 Pous oberts a Poblet el 1929.
- 3.18 Plànol de l'altar major de Poblet, amb indicació de les mines obertes.
- 3.19 Propietats de Poblet a Reus.
- 3.20 Índexs de l'Arxiu Històric Nacional de Madrid amb documentació de Poblet.
- 3.21 El Reial Patronat de Poblet (segle XVIII).
- 3.22 Visita canònica de l'abat de Leyre a Poblet (any 1794).
- 3.23 Comptes de la bosseria donats per Ramon Queraltó (1769).
- 3.24 Comptes de la bosseria donats per Ramon Anglada (1734).
- 3.25 Normes sobre l'elecció d'abats triennals (1520).
- 3.26 Notes sobre l'abat Caixal a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.
- 3.27 Notes sobre l'abat de Poblet Joan de Guimerà.
- 3.28 Notes sobre l'abat Boqués de Poblet.
- 3.29 Notes sobre l'abat Fibla de Poblet.
- 3.30 Notes històriques sobre la vila de Verdú.
- 3.31 Monestir de Vallbona (1559).
- 3.32 Visites a Poblet de la Congregació d'Aragó (segle XVII).
- 3.33 Privilegis de l'abat de Poblet al Principat de Catalunya (1644).
- 3.34 Notes sobre l'arquebisbe Joan Terés de Verdú (s. XVI-XVII).
- 3.35 Notes sobre l'abat Oliver de Boteller de Poblet.
- 3.36 Notes sobre el llibre d'Orde de Fra Jaume Pàmies (1776).
- 3.37 Còpia de la carta de població del Vilosell (1184).
- 3.38 Apunts sobre el príncep de Viana (segle XV).
- 3.39 Llista dels enterraments reials a l'església de Poblet.
- 3.40 Sepultura de Joana, comtessa d'Empúries (1386).
- 3.41 Notes sobre el Palau del rei Martí de Poblet (segle XV).
- 3.42 Notes sobre l'església major de Poblet.

Eduard Toda. Correspondència rebuda (Armari VI, calaix 22)

- 1. Agustí Ferrer-Vidal, advocat de Barcelona, 1 carta (27-8-1927).
- 2. Daniel Aguiló, enquadernador de Barcelona, 1 carta (4-3-1929).
- 3. Fèlix Duran Cafameres, 4 cartes (abril 1936).
- 4. Artur Llovera, de Sant Feliu de Llobregat, 1 carta (6-8-1924).
- 5. Conde del Asalto, Madrid, 11 cartes (març-abril de 1933).

6. Ignasi Casanoves, jesuïta de Barcelona, 1 carta (14-5-1932).
7. Miguel Artigas, director de la biblioteca nacional de Madrid, 2 cartes (maig 1933).
8. Margarida Suñol, abadessa de Valldonzella (Barcelona), 1 carta (13-9-1931).
9. Marià Ribas, de Mataró, 2 cartes.
10. Josep M. Pujol, arquitecte de Barcelona, 4 cartes (novembre 1928).
11. Eduardo Ibarra y Rodríguez, bibliotecari de la Real Academia de la Historia de Madrid, 2 cartes (juny 1928).
12. Pelegrí Casades, acadèmic de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, 1 carta (20-6-1929).
13. José Herrera (Barcelona), 1 carta (2-9-1934).
14. Antoni Nogués, de la Reial Societat Arqueològica de Tarragona, 1 carta (4-3-1935).
15. Fr. Francesc d'Assís, abat de Cuixà, 2 cartes (1928-1929).
16. Cosme Oliva Toda, 2 cartes (maig-juny de 1928).
17. Maties Alegret, banquer de Barcelona, 1 carta (4-8-1937).
18. Lluís Costa, representant de Barcelona, 2 cartes (abril 1930).
19. Mossèn Josep Palomer, historiador d'Arenys de Mar, 1 carta (27-11-1926).
20. Jeroni Martorell, arquitecte de Barcelona, 1 carta (4-6-1928).
21. Fr. Edmond Bernardini, abat general del Cister, 1 carta (10-3-1940).

Eduard Toda. Hemeroteca (AP, Sala 3)

1. E. TODA, Articles, 1871-1876.
2. E. TODA, Articles, 1883-1884.
3. E. TODA, Articles, 1885-1887.
4. E. TODA, Periòdics, 1885-1889.
5. E. TODA, Periòdics, 1890-1900.
6. E. TODA, Periòdics, 1901-1921.
7. E. TODA, Periòdics, 1922-1927.
8. E. TODA, Periòdics, 1928-1931.
9. E. TODA, Periòdics, 1931-1934.
10. E. TODA, Periòdics, 1934.
11. E. TODA, Periòdics, 1935-1936.
12. E. TODA, Periòdics, 1936-1940.
13. E. TODA, Sardenya. Bibliografia.
14. E. TODA, Estudis sobre Poblet:
  - 14.1 "Lo pare Borràs, monjo pobletà de Reus", a *Revista del Centre de Lectura*, Reus, núm. 98, febrer de 1924.
  - 14.2 "Més notícies del P. Bonaventura Borràs", a *Revista del Centre de Lectura*, Reus, núm. 128, 115 de maig de 1925.

- 14.3 “Las granjas y devesas de Poblet”, a *Revista del Centre de Lectura*, Reus, núm. 166, febrer de 1927.
- 14.4 “Los mals comptes de Poblet”, a *Revista del Centre de Lectura*, Reus, núm. 171, juliol de 1927.
- 14.5 “Els tresors de Poblet”, a *Revista del Centre de Lectura*, Reus, núm. 177, maig de 1928.
- 14.6 “Els tresors de Poblet. II”, a *Revista del Centre de Lectura*, Reus, núm. 178, juliol de 1928.
- 14.7 “Joseph Borràs i Bofarull”, a *Revista del Centre de Lectura*; Reus, núm. 184, agost de 1928.
- 14.8 “Poblet en la ocupación frances.1809-1811”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 38, juliol-desembre de 1928.
- 14.9 “Poblet al empezar el año 1800”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 39, gener-juny 1929.
- 14.10 “Lo volum V de la *Historia de Poblet* del Jaume Finestres”, a *Revista del Centre de Lectura*, Reus, maig de 1929.
- 14.11 “Baralles de frares”, a *Revista del Centre de Lectura*, Reus, novembre de 1930.
- 14.12 “Casa de Moneda de Reus. I. La Junta Suprema de Defensa a Poblet i la moneda de Reus”, a *Revista del Centre de Lectura*, núm. 214, Reus, febrer de 1931.
- 14.13 “Les Cases Noves de Poblet”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 41, juliol-setembre de 1932.
- 14.14 “Un jesuïta monjo de Poblet”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 41, juliol-setembre de 1932.
- 14.15 “Els fossars de Poblet”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 42, octubre-desembre de 1932.
- 14.16 “Tercer dormitori dels monjos de Poblet”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 43, gener-març de 1933.
- 14.17 “Enterrament de una noya a Poblet en 1815”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 43, març de 1933.
- 14.18 “La Casa del Mestre de Novicis a Poblet”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 44, abril-juny 1933.
- 14.19 “Una gallofa de la Reyal de Mallorca”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 44, juny 1933.
- 14.20 “Reconstrucció de les Cases Noves de Poblet”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 45, juliol-setembre de 1933.
- 14.21 “Els trapenses de Santa Susagna”, a *Butlletí Arqueològic*, núm. 46, Tarragona, desembre de 1933.
- 14.22 “El Museu de Poblet”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 47, març de 1934.
- 14.23 “El Comte de l'Assalt”, a *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 49, setembre de 1934.

- 14.24 “Antoni Marañón, el trapense”, a *Bulletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 50, octubre-desembre 1934.
- 14.25 “Troballes a la bosseria de Poblet”, a *Bulletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 50, octubre-desembre de 1934.
- 14.26 “Decoració moresca del sepulcre de Jaume I a Poblet”, a *Bulletí Arqueològic*, Tarragona, núm. 70, gener-març 1935.
- 14.27 “Per la reconstrucció de Poblet”, a *L'Instant*, Barcelona, 16 d'abril de 1935.
- 14.28 “La sepultura de Pere III”, a *Claror*, Barcelona, maig de 1935.
- 14.29 “Resum de la vida del pobletà Francesc Dorda”, a *Diari de Mataró*, 28 juliol de 1935.
- 14.30 “Poblet al començar el segle XVII”, Tarragona, *Bulletí Arqueològic*, gener-març de 1936.
- 14.31 “Retorn a Poblet de la Biblioteca de Don Pere Anton d'Aragó”, a *Papyrus*, Barcelona, núm. 1, 1936.

Bibliografia

- FORT I COGUL, Eufemià (1975): *Eduard Toda tal com l'he conegut*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- GONZALVO I BOU, Gener (1998): *Eduard Toda. La passió per Poblet*. Poblet-Tàrraga.
- (2001): *Una correspondència entre Eduard Toda i Güell i Agustí Duran i Sanpere (1921-1940)*. Poblet-Tàrraga.